

К 7/М 45

1200000869098

ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

53.
МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
16 – 31.03.2013
РУСЕ, БЪЛГАРИЯ

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

MARCH MUSIC DAYS

53.
INTERNATIONAL FESTIVAL
16 – 31.03.2013
RUSE, BULGARIA

RUSE MUNICIPALITY
MINISTRY OF CULTURE

$$\frac{7}{1145}$$

ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

53. МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ **МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ**

Член на Европейската асоциация на фестивалите

Русе, 16 – 31 март 2013

РУСЕНСКА ФИЛХАРМОНИЯ

Диригент и солист
ПАТРИК ГАЛОА флейта

Солисти
МАРИЯ ПРИНЦ пиано
ЕЛИН КОЛЕВ цигулка

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000869098

25.03 понеделник, 19 ч.
Доходно здание

44 8368

ОБЕДИНЕНА
БЪЛГАРСКА
БАНКА
NBG Group

Инвестбанк|АД

 Montupet

Програма

.I.

ГИЯ КАНЧЕЛИ

(1935)

Утринни молитви

1991

МОРИС РАВЕЛ

(1875-1937)

Рансодия за цигулка и оркестър *Циганка*

1924

ЖУЛ МАСНЕ

(1842-1912)

Медитация (Размишление)

из оп. *Таис* за цигулка и оркестър

1894

.II.

ЦЕЗАР ФРАНК

(1822-1890)

Симфония ре минор

1886-1888

Lento. Allegro ma non troppo

Allegretto

Allegro non troppo

Аз не зная какъв вид музика пиша. Музиката е абстрактно понятие. А на абстрактните понятия не може да се даде една единствена дефиниция. За някои тя е религиозна или духовна, за други това може би не е нито едното, нито другото. Но ако искате да знаете какво е за мен: това е музика, нищо повече.

Гия Канчели е роден в столицата на Грузия – Тбилиси, през 1935. Цял живот съм живял в Грузия и там ме обвиняваха, че пиша негрузинска музика, че съм космополит и приписвам някакви постижения на западните авангардисти. После заминах на Запад и сега всички започват с това, че аз съм дълбоко свързан с грузинския фолклор и т. н. И едното не е вярно, и другото не е вярно. Ще мине известно време. Ако ме изпълняват някъде по света, то тогава моите творби ще се възприемат като грузинска музика. А ако никъде не я свирят, какво значение има грузинска ли е или африканска? Неговите ранни творби са повлияни преди всичко от Барток и от неумоверно разнообразния и жив (транс)кавказки фолклор. Работил е с много съвременни театрални актьори в страната си, писал е филмова музика. В последните си творби Канчели изгражда силно индивидуален композиционен стил, който постепенно се отдалечава от традиционните елементи и се отличава с един модерен и въпреки това неортодоксален подход. От 1992 насам грузинецът прекарва по-голямата част от времето си в Берлин. В резултат на тази своя по-интензивна среща със запада религиозните конотации в неговите творби стават все по-очевидни. Простотата показва силни експресивни жестове и мощни избухвания на субективизъм. Спокойното съзерцателно настроение, предадено чрез музиката, не попречва на скритото чувство за потенциална катастрофа. При мене цял живот присъства болката и паралелно с нея – чувството за протест. Трябва да кажа че това, което получих, когато живеех в Съветския съюз, е чувството за протест, което винаги е присъствало в мен. Аз никога не съм бил ярко изразен дисидент. Но може би съм се старал своето отношение към тази система, в рамките на своите възможности, да изразя в музиката... Да допуснем, че бих могъл да се откъсна от това, което се случва, да се уединя и да не се интересувам от това, което става в Русия или в целия свят. Ако можех да се избавя от това щях да бъда най-щастливия човек. Това е мой огромен недостатък. Има композитори, които се прекланят пред, да

допуснем, будизма, има религиозни композитори, които изповядват истински християнството в своята музика. При мен няма такива увлечения. Аз се интересувам от това, което става на улицата, това, което става в света, това, което става около мен, сега...

Важен ключ към разбирането на музиката на Канчели са думите му: *Чувствам се така, сякаш запълвам пространство, което преди това е било пусто*. Това е поетика на трагедията, изоставянето, спомена; самотата на гробовете сред руините; на един обезлюден спокоен пейзаж на душата, оживен от природата, където се чуват вечните гласове на нощта (и на мъртвия бог). Това напомня за омъртвената заражена сфера във филма на Тарковски *Сталкер*. Има неоспорима връзка между премерената гравитация на Канчели и тази на религиозния екзистенциалист Тарковски. *Пространството, което е било пусто*, символизира също така и загубата на родната земя. Игор Стравински избира латинския за религиозните творби, които композира на Запад, не само за да подчертае универсалността на това музикално кредо, но също и като индикация за изгубеност: латинският, съчетан с безспорно руски музикален език, създава чувство на алиенация. Същото може да се каже и за *Молитвите* на Канчели. В тях също са вплетени части от латинската литургия, но творбите му са твърде далече от литургичната музика с римо-католически произход. За разлика от Рахманинов, Канчели създава музика, вдъхновена от религията, но предназначена за концертната зала. Той също така избягва всякаква пряка връзка и с грузинската православна традиция. В известен смисъл този *homo religiosus* се обръща към нас като човек без родина – чужденец, хванат в капан между християнските култури на Изтока и Запада.

Утринни молитви и *Вечерни молитви* принадлежат към четиричастния цикъл с енигматично-асоциативното заглавие *Живот без Коледа* (най-вероятно повлиян от заглавието на песенния цикъл на Мусоргски *Без слънце*). Изборът на инструменти е разнообразен, включени са също така и гласове, но те не са доминиращи. В *Утринни молитви* момчешката алтова партия и дискретната партия на органа са слепени една за друга. Този похват позволява една пространствена дистанция, която им придава емблематична символична функция в контраст с жизнения звук на инструменталния ансамбъл (флейта, пиано, цигулки, виоли, виолончели, контрабас и бас китара). Драматургията, поетиката,

Единствената му **ре-минорна симфония** е съвършен образец на новия лирико-драматичен тип симфонизъм. В разцвета на романтизма, във време, в което френската музика игнорира класическата симфония, а немската традиция продължава да се придържа към *стандарта*, Франк написва тричастна симфония, посветена на Анри Дюпарк и изпълнена на 17 февруари 1889 в Парижката консерватория под диригентството на Жул Гарсен. И както винаги, Франк среща равнодушие и недоброжелателност: *Това симфония ли е? А къде сте виждали симфония с английски рог?* Музиката не се харесва. В публиката – малко аплодиращи, достатъчно запушващи демостративно уши и много безразлично болшинство. Но Франк няма чувството за неуспех и, излизайки от залата, дори възкликва: *Какъв прекрасен звук! О, това звучеше именно както си го представях – музика, нищо освен чиста музика.* А усещането му за новаторство откриваме в по-късен коментар: *Когато пишех Allegretto-то още от първата му фраза си мислех – о, това е толкова отдалечено... Знам, проявих смелост за по-късни времена.*

В симфонията преобладават лириката, повишената емоционалност и психологичната експресия. Традиционният контраст между частите отстъпва на цикличността, постигната чрез обединяващи лайттеми, което води към Листовия поемнен симфонизъм. Най-драматична е Първата част. Сдържано-експресивната тема на встъплението е и главна тема на частта, и основен лайтмотив на симфонията. Роля на лайтмотив изпълнява и лирико-патетичната заключителна тема на експозицията. Трикратно повторения основен лайтмотив в края асоциира като въпрос без отговор. Еталон на Втората част, чийто среден дял замества отсъстващото скерцо, е простодушната бретонска тема, поверена на английския рог – революционен пробив в традиционната оркестрация. Финалът дава позитивен отговор на началния въпрос чрез синтез на основните теми – образи.

Симфоничният оркестър на Държавна опера – Русе е създаден през 1948 от именития български диригент и композитор Константин Илиев. Особено значение в биографията му имат реализациите на такива крупни художествени проекти като първата в България оригинална версия на *Матеус пасион* от Бах, ораторията *Раят и Пери* от Шуман, кантатите *Иван Грозни* и *Александър Невски* от Прокофиев, Симфония №13 от Д.

Шостакович, *Годишните времена* от Хайдн, *Песен за земята* от Г. Малер, българските премиери на творби от Р. Щраус, Хиндемит, Месиен, Стравински, Г. Канчели, Р. Шchedрин, Лютославски, Бърнстейн, както и световните премиери на произведения от българските композитори П. Владигеров, Л. Пипков, К. Илиев, В. Казанджиев, К. Кюркчийски, Е. Табаков и др. Изключително събитие в историята на състава е съвместната му работа с Дмитрий Шостакович и авторската премиера на неговия Втори клавирен концерт през 1958.

Значителен принос за развитието и израстването на оркестъра имат българските диригенти К. Илиев, Е. Караманов, Д. Петков, С. Попов, И. Темков, А. Владигеров, А. Наиденов, Е. Табаков, Р. Байраков, А. Измирлиев, Ц. Делибозов, Г. Димитров и редица диригенти и солисти от класата на К. Мазур, К. Цеку, Е. Светланов, В. Гергиев, С. Рихтер, Р. Керер, И. Ойстрах, Л. Коган, С. Акарго, Р. Ричи, В. Сливачков, Ф. Петраки, Р. Коен и др.

Оркестърът е инициатор на значими за българската музикална култура събития като Международния фестивал *Мартенски музикални дни* и първият в България филхармоничен фестивал *Зимни музикални вечери*. Участник е в международните фестивали *Мартенски музикални дни*, *Софийски музикални седмици*, *Варненско лято*, както и на такива големи международни форуми като *Берлинския музикален фестивал* и *Сиенски музикални седмици*, където сътрудничи с Ф. Ферара, К. М. Джулини, Г. Рождественски, К. Ричарели, Б. Белкин, Ю. Башмет и др.

Осъществява турнета в Германия, Полша, Австрия, Швейцария, Италия, Румъния, Испания и Франция. Притежава записи в БНР, БНТ и Берлинското радио. Реализира серия от компактдискове за *Форлан* – Франция и *Виена Модерн мастерс* – Австрия.

След учредяването на ОФД – Русе през 1999 съставът изпълнява успешно новите си задачи като оперно-симфоничен оркестър и поддържа богат оперен репертоар с творби от Верди, Пучини, Бизе, Белини, Доницети. Участва в оперните фестивали на о. Родос (Гърция), о. Палма де Майорка (Испания) и Солотурн (Швейцария), осъществява серия от гастроли в Германия, Белгия, Испания и Португалия, Франция и Швейцария.

От 2005 директор на ОФД – Русе е диригентът Найден Тодоров.

Съставът на ОФД – Русе е трикратно удостоен с наградата *Кристална лира* на СМТДБ – през 2003 за участието на Симфоничния оркестър в МФ ММД, през

аурата на този вокален ефект напомнят нематериалната материалност на ангелските гласове, пробудени от стария органов регистър *vox coelestis*. В същото време момчешката партия се издига над умолителния глас на смирена молитва (*Domine, exaudi vocem meam*). Творбата подобаващо приближава към своя край в чист ми мажор, перифразирани чрез деликатен клавирен мотив, който повтаря като далечно ехо класическата и романтична поезия на пианото. Тържественото, премерено спокойствие на музиката е нарушено два пъти от бързи дялове, които са реминисценция на горещо умоляващите подземни духове в *Орфей и Евридики* на Глук. Ефектът на тези невероятни фортисимо пасажии е още по-стряскащ, съпоставен със задния фон на една динамика, която е на ръба на чуваемостта. Струпванията на звуци от пианото или струнните инструменти също остават сподавени, така че пианото често звучи като арфа или звънче. От време на време няколко тоналности се носят в трепкащ баланс, понякога прекъсвани от рязко влитане. Начинът, по който Канчели третира тоналността в *Утринни молитви*, е неконвенционален. Откъслечното влитане на барокови или ранно класически конфигурации напомня полистилистичния подход на Алфред Шнитке, на когото Канчели посвещава *Вечерни молитви* от цикъла *Живот без Коледа*. (Ханс-Клаус Юнгхойнрих)

Утринни молитви са написани през 1991 и са посветени на големия грузински театрален режисьор Роберт Стуруа.

Рансодия Циганка е създадена през 1922 и е посветена на виртуозната унгарска цигуларка Жели Д'Аранъи, племенница на Йозеф Йоахим. Първоначално пиесата е предназначена за цигулка и забравения днес лютнев роял. Премиерата се състои на 26 април 1924 в Лондон, в изпълнение на Жели Д'Аранъи и Анри Жил-Марше (на лютеал).

Днес рансодията се изпълнява с акомпанимент на пиано. Първото изпълнение на камерния вариант с пиано е осъществено от Робер Съотанс през 1925. Почти едновременно с оригинала **Морис Равел** композира и версия със съпровод на оркестър, която е представена пред публика на 30 ноември 1924 в *Concerts Colonne* под диригентството на Габриел Пиерне.

Независимо от заглавието си, пиесата не съдържа никакви оригинални цигански мелодии. В нея намираме общи черти с унгарските рансодии на Лист: стилът

Вербунгош, оказващ влияние върху мелодиката, лаговия език и тембровата окраска, свободната форма, основана върху постепенната смяна на движението от бавно импровизационно встъпление към блестящ виртуозен танц, вариационността, използваните до съвършенство темброви и виртуозни възможности на солиращия инструмент.

Интересно е, че една от многобройните теми на пиесата наподобява цигулковата мелодия от *История на войника*, за която Стравински твърди, че чул насън, изсвирена от стара циганка.

Оркестровата интермедия *Размишление*, свързваща първа и втора картина на второ действие на операта *Таус* (1894), е един от най-популярните и широко известни фрагменти от творбата.

Поставена в сюжетна ситуация, разкриваща емоциите на Таус на прехода от греховността към светостта, интермедията излъчва проникновеност и светла печал. Може да се каже, че това е едно от най-красивите лирични откровения на **Жул Масне** – тънка, изящна, земна лирика, пълна с мечти и поетична чувственоост. Мелодията – поразително нежна и извисена, напевно-речитативна, със свободна и пластична ритмика, с изключително разнообразната си експресия докосва най-чистата емоция на сърцето. Многократните ѝ по-нататъшни реминисценции в драматургичното изграждане я превръщат в своеобразна музикална квинтесенция на операта.

Няма нищо по-чисто от името на тази велика простосърдечна душа – пише Ромен Ролан за **Цезар Франк** – душа на непорочната и възвишена красота. От тези думи пътят към философската етика в музиката на Ц. Франк е кратък. Френският дух познава разни въплъщения в изкуството – от една страна здравата жизненост в музиката на Бизе, от друга – рационализмът на Волтер, от трета – сложната метафоричност на Балзак и Юго, чийто аналог в музикалното изкуство откриваме при Ц. Франк.

Музикалният език на Ц. Франк – пише по-късно Пол Дюка – *е изключително самобитен, нему е присъщо свое звучене, свой акцент, какъвто преди него не е съществувал и благодарение на който ще го познаеш винаги.*

2004 за балетния спектакъл *Спящата красавица* и през 2006 – за представянето на хора във фестивала *Софийски музикални седмици*.

През 2006 ОФД – Русе получава признанието и на публиката с наградата *Музикант на годината* за творческа дейност.

За принос към развитието на българската култура Русенското оперно-филхармонично сдружество получава през 2009 и наградата *Златна книга на Европейския форум на експертите*, като обществено признание за високия престиж и почетеен статут на институцията.

От лятото на 2010 ОФД – Русе е преобразувано в Държавна опера – Русе.

През 2012 Русенската опера получава за пореден път наградата *Кристална лира* на Съюза на българските музикални и танцови дейци и *Radio Classic FM*, този път в категорията *Постановъчен екип*, за реализацията на операта *Нос* от Дмитрий Шостакович, представена в рамките на 52. МФ *Мартенски музикални дни*, а директорът на операта, диригентът Найден Тодоров, получава същата награда в категорията *Награда на публиката*, като през 2013 печели и наградата *Музикант на годината* на БНР.

Патрик Галоа прави изключителна международна кариера като солист и диригент. От 17-годишен учи в Парижката консерватория при Жан-Пиер Рампал, а на 21 години е назначен като първи флейтист в Националния оркестър на Франция, чийто музикален директор е Лорин Маазел. Свири с такива легендарни диригенти като Л. Бърнстейн, С. Озава, П. Булез, К. Бьом, О. Йохум, С. Челибидаке. През 1984 Галоа загърбва ангажиментите си в оркестъра, за да се фокусира върху соловата си кариера.

Като солист Патрик Галоа свири редовно и записва с такива диригенти като Сър Невил Маринър, Лорин Маазел, Антал Дорати, Лейф Сегерстам, участва и в камерни формации с Юри Башмет, Наталия Гутман, Петер Шрайер, Йорг Демус, квартет *Линдзи*, по-рано с Жан-Пиер Рампал и Лили Ласкин.

Получава покани от цяла Европа и Азия, като участва и в големи международни фестивали, сред които *The Proms* и *City of London*, фестивалът в Поиенка, *Printemps des Arts* в Монте Карло. Работи с Филхармоничния оркестър на Монте Карло, Камерния оркестър на Лозана, Симфоничния оркестър на Орегон, Националния оркестър на Белгия, Филхармоничния оркестър на Хелзинки,

Симфония Варсовия, Симфоничния оркестър на Датското радио, Кьолнския камерен оркестър, Камерния оркестър *Орфей* и др. В Театър *Шанз-Елизе* в Париж работи с Фабио Бионди. Редовно прави турнета в Германия, Япония и Израел и ръководи майсторски класове в престижната Академия *Киджана* в Сиена и Центъра за изкуства *Банф* в Канада.

12 години след създаването на свой собствен оркестър в Париж – *L'Academie de Paris*, Патрик Галоа развива диригентска кариера, която го отвежда до Япония, Финландия, Швеция, Италия, Калифорния, Португалия, Израел, Румъния, България и Франция.

През 2003 е назначен за музикален директор на *Sinfonia Finlanda Jyväskylä*. Оттогава прави турнета с оркестъра във Франция (2003), Полша и Япония (2004), Франция и Испания (2005/2006), Германия и Япония (2006/07). Галоа и оркестърът записват за *Naxos* две симфонии на Гуно и първите две програми от серията със симфонии на Хайдн.

Притежава изключително разнообразен репертоар с подчертан вкус към съвременната музика. Прави световни премиери на много концерти, сред които са и Вторият концерт за флейта от Ерик Тангай (1994) и Флейтовият концерт на Салинен (1995). Изпълнява редовно концерти от Раутаваара и Пендерецки под диригентството на автора със *Симфония Варсовия*, Камерния оркестър на Лозана, Филхармонията на Щутгарт и Японската филхармония.

Много нови произведения са посветени и изпълнени за първи път от Патрик Галоа, сред които се нареждат концертите на Кристоф Маратка (1997), Марсел Ландовски (1998), Емил Табаков (Концерт за 2 флейти в София 2003), Филип Херсант в Хага (2005/06), Ян Сангстрьом (2004), Роко Абате в Италия (2005). Карен Танака и Кели-Мери Мърфи пишат също концерт за флейта и чело, посветен на Патрик Галоа и Шона Ролстън и записан за Френското радио и *СВС* Канада през 2004. Същата година двойният концерт за флейта и чело на Рон Ройер има своята премиера във Финландия, а флейтовия концерт на Х. Л. Кампана П. Галоа изпълнява в Аржентина през сезон 2005/06.

Родената в София **Мария Принц** е дъщеря на големия български композитор и диригент Константин Илиев, който оказва силно влияние върху нейното изграждане. Завършва Висшето училище за музика *Ханс Айслер* – Берлин през 1980 в класа на проф. Рудолф Дункел.

Специализира при Йорг Демус във Виена (1981) и Ивон Лефебюр в Париж (1982). Педагогическата си дейност започва в Цюрих (1982), а от 1987 е преподавател в Университета за музика във Виена. Изнася концерти в Германия, Австрия, Швейцария, Франция, Италия, Белгия, Израел, Япония, САЩ. Води майсторски класове в Залцбург, Япония, САЩ.

Особено впечатляващи са участията ѝ в *Pacific Music Festival* – Сапоро (Япония) с инструменталисти от Виенска филхармония (2005 и 2008), концертите ѝ на фестивала в Залцбург като солист на Виенска филхармония, под диригентството на Рикардо Мутти, както и концертите под диригентството на Сър Невил Маринър и дебютът ѝ в *Carnegie Hall* в Ню Йорк, последван от ежегодни рецитали в тази престижна зала.

За сезона 2012/13 са планирани рецитали с Патрик Галоа в *Carnegie Hall* (Ню Йорк), *Purcell Room* (Лондон) и на фестивалите *Зимни музикални вечери* в Пазарджик, *Мартенски музикални дни* в Русе и на фестивала за камерна музика в Добрич.

През февруари *Наксос* издаде нейния най-нов диск със сонати от В. А. Моцарт в сътрудничество с флейтиста Патрик Галоа.

Мария Принц има записи на концерти за пиано и оркестър от Хайдн и Моцарт (*Гега Ню* GD 233), песни от Пучини със знаменитото българско сопрано Красимира Стоянова (GD 300), Сонати за кларинет и пиано от Брамс с Алфред Принц (*Фонтек*) и др.

15-годишният немски цигулар с български произход **Елин Колев** е сред най-надарените музиканти от своето поколение. Дебютира като солист с оркестър на 8 години пред 5 000 зрители.

На 10 години е приет в класа по цигулка на проф. Каролин Вигман в Университета по музика и театър *Феликс Менделсон Бартолди* в Лаипциг. През 2010 продължава обучението си при проф. Йозеф Рисин в Университета по музика в Карлсруе.

Музикалната кариера на Елин започва когато е на 12 години с турне в САЩ – Вирджиния, Ню Йорк, Северна Дакота и Арканзас. Това турне залива немските медии поради изключителния за възрастта на Елин успех.

След като печели конкурса *Йожен Изай* в Австрия през 2008 и *Гран При* за най-добър млад музикант, както и наградата *Пабло Сарасате* в Италия, Елин е удостоен с наградата *Млад талант на Европа* за 2010 от Европейската културна фондация в Германия.

Понастоящем младият цигулар работи с оркестри и музиканти от калибъра на Лайпцигския филхармоничен оркестър на Саксонското радио, Филхармоничния оркестър в Баден Баден, *Дрезденски солисти* и др. Канен е редовно и в Гщаат, Швейцария, Алценау и др.

Негови партньори в областта на камерната музика са известни музиканти като Милана Чернявска, Мицунка Кано и Елена Колесниченко.

Най-големите му постижения през 2011/12 включват част от цигулковите концерти на Менделсон и Моцарт, както и дебюта му с *Годишните времена* от Вивалди в *Гевандхаус*, Лайпциг с *MDR*, дирижиран от Юн Маркл.

Ангажиментите на Елин през последната година го отвеждат в престижни зали като *Карнеги хол*, *Фестшпилхаус*, залата на Берлинската филхармония, *Лейсхале* Хамбург, *Николай заал* Потсдам, *Гевандхаус* Лайпциг, замъкът *Елмау* и *Рицарската зала* в замъка *Алценау*.

Елин записва филмова музика за немски и американо-израелски филмови продукции. Записва и темите за саундтрака на наградените филми *Wonder Child* и *Orchestra of Exiles*.

От 2011 е ексклузивен музикант на *Sony Classical* Берлин и записва диск *Елин Колев*, който става диск на седмицата на Радио *Класик* в Германия и е в топ 7 за 5 седмици на Радио *Класик ФМ* София.

Елин Колев свири на инструмент *Лоренцо Каркаси* от 1749, който му е предоставен от фондация *Алберт Екщайн*.

Програмата подготви
Мария Дуканова

